

CONCEPT

Verslag van de Commissievergadering gehouden op 11 februari 2021 om 19.30 digitaal via MS Teams.

Voorzitter: dhr. P.P. Verbeeten

Aanwezig: dhr. R.L.A. Albersnagel (Kernachtig Wijchen), dhr. W.J. van den Boogaard (Kernachtig Wijchen), dhr. R.J.L. Boumans (VVD), mevr. H.A.M. Cuppen (CDA), dhr. J.M. Demmers (D66), dhr. B.G.B. Derksen (CDA), dhr. C.K. van Galen (D66), mevr. C.E. Hoogteijling (CDA), mevr. H.J. Janssen (Kernachtig Wijchen), mevr. M.P. Joosse-De Visser (CDA), dhr. J.P. de Kievit (Groen Sociaal Wijchen), dhr. W.T.M.J. Krale (VVD), dhr. J.H.M. Loeffen (Groen Sociaal Wijchen), mevr. R. Loermans, (Kernachtig Wijchen), dhr. M.J.H. Lukkezen (D66), mevr. Z. Osman (PvdA), mevr. A.H. Peters-Duits (PvdA), dhr. W.H.M. Roosenboom (PvdA), dhr. P.M. van 't Schip (Wijchen Lokaal), dhr. C.W.J.B. Timmerman (Wijchen Lokaal), mevr. K.A.W. Vereijken (D66), dhr. L.R. Verploegen (VVD), dhr. D. van den Wol-
lenberg (VVD)

Griffie: mevr. M-C Heuvelmans

Genodigden: mevr. M. van Beek (burgemeester), dhr. N.G. Derks (wethouder), dhr. G.W.R. Gerrits (wethouder), dhr. P.L.J. Loermans (wethouder)

Notulist: mevr. M. van Wijk (Verslagbureau More Support – Wamel)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en meldt de spreektijden. Hij schetst de gebruikelijke werkwijze tijdens een commissievergadering en meldt dat ten behoeve van archivering en verslaglegging een opname van de vergadering wordt gemaakt.

2. Vaststellen verslag commissievergadering van 14 januari 2021

Er zijn geen wijzigingen op het verslag binnengekomen.

Besluit: Het verslag van de commissievergadering van 14 januari 2021 wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen van het college

Wethouder Gerrits meldt dat het Rijk werkt aan een nieuwe verdeelsystematiek voor het Gemeentefonds. In 2020 is een model gelanceerd waar veel commentaar op is gekomen. Begin februari 2021 is opnieuw een model naar buiten gebracht, inclusief bijbehorende cijfers. De nieuwe verdeelsystematiek wordt ingevoerd per 1 januari 2023. Het ligt op dit moment ter consultatie bij de Raad voor het Openbaar Bestuur en zal daarna voor consultatie aan de VNG worden voorgelegd. Het nieuwe Kabinet besluit vervolgens over de invoering.

Het nieuwe model richt zich op een eenvoudiger verdeelsystematiek waarbij een deel van de knelpunten in het sociaal domein opgelost wordt. Voor de gemeente Wijchen levert dit model een financieel voordeel op van negentien euro per inwoner; omgerekend is dit dus een jaarlijks voordeel van € 800.000,=. Per saldo zal dit ruim een miljoen kunnen opleveren. Op basis van het eerdere model is rekening gehouden met een nadeel van € 650.000,=.

Een kanttekening is wel, dat de cijfers zijn gebaseerd op de uitgangspunten van 2017.

Bovendien zullen niet alle gemeenten tevreden zijn over de gewijzigde verdeelsystematiek. De kans bestaat dat zij zich verenigen en dat dit in de definitieve besluitvorming alsnog zal leiden tot verschuivingen. Vooralsnog ziet het er gunstig uit voor de gemeente Wijchen.

Wethouder Derks vraagt aandacht voor de regionale samenwerking op het gebied van werkloosheidsbestrijding. De gemeente Wijchen en de zes andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen starten binnenkort met inzet van een Regionaal Mobiliteitsteam. Bepaalde bedrijven hebben een overschot aan personeel. Dit personeel wordt door het Regionaal Mobiliteitsteam begeleid naar bedrijven die op dit moment tijdelijk personeel nodig hebben. Bij deze intergemeentelijke samenwerking zijn het UWV, het ROC, de HAN, de universiteit en een aantal werkgevers- en werknemersverenigingen betrokken. De raad wordt hierover binnenkort nader geïnformeerd.

In oktober 2020 is het college gestart met het bieden van een brede dienstverlening aan Wijchense ondernemers. Dit is goed bevallen. Het Rijk legt de gemeente een aantal verplichtingen op ten aanzien van heroriëntatie van ondernemers. In maart 2021 is het college in staat om hierover een nota aan de raad voor te leggen. Voor die tijd is het college voornemens om - vooruitlopend op het raadsbesluit - hierover een collegebesluit te nemen om de ondernemers verder te helpen. De budgetbevoegdheid ligt bij de raad, maar gezien het een wettelijke plicht is en gezien de urgentie, voelt het college zich gesterkt dit besluit te nemen.

4. Vragen aan het college over de gemeenschappelijke regelingen

Er zijn geen vragen aan het college inzake de gemeenschappelijke regelingen.

5. Rondvraag

Sneeuwruimen

Mevrouw Joosse vraagt aandacht voor het – voor Nederlandse begrippen - extreme winterweer van de afgelopen dagen. Spreker complimenteert de gladheidsbestrijders die permanent klaar stonden om de wegen begaanbaar te houden. Desondanks heeft het CDA enkele vragen, ook gezien het grote aantal klachten dat bij de gemeente is binnengekomen. Onder andere is gemeld dat in Wijchense woonwijken nauwelijks sneeuw is geruimd waardoor auto's de woonwijk niet konden verlaten en parkeerplaatsen niet toegankelijk waren.

Het CDA vraagt om met dergelijk extreem winterweer verder op te schalen en de gladheidsbestrijding uit te breiden. De fractie denkt hierbij aan inzetten van agrariërs voor de nodige extra inzet. Van meerdere kanten heeft de fractie gehoord, dat in Wijchen minder wordt gestrooid en minder sneeuw geruimd in vergelijking tot de buurgemeenten. De fractie vraagt of dit klopt.

Op de gemeentesite is een oproep geplaatst met de vraag wie kan meehelpen met sneeuwruimen. De fractie vraagt of deze oproep tot positieve reacties heeft geleid.

Wethouder Loermans bevestigt het extreme winterweer. Op zaterdag 6 februari zijn vanaf 06.00 uur acht ploegen in Wijchen gestart met zout strooien en sneeuwruimen. Zij hebben continu doorgewerkt tot maandagnacht maandag 8 februari (maandag op dinsdag). In twaalf-uurs ploegen is getracht de wegen toegankelijk te houden. De weersomstandigheden waren dusdanig extreem dat afschalen niet mogelijk bleek. Strooien heeft pas echt effect als verkeer over de weg rijdt. Daarnaast is één keer sneeuwschuiven niet voldoende en de ploegen waren op de doorgaande wegen al continu bezig om deze enigszins begaanbaar te houden. Daar lag de eerste prioriteit.

Het college was erg blij met de hulp van agrariërs. Ook dit kan echter niet zomaar worden opgeschaald, omdat niet alle schuivers geschikt zijn voor ijsschuiven. De boeren krijgen een vergoeding voor hun inzet.

Het is wethouder niet bekend of Wijchen het op dit punt beter of slechter doet dan buurgemeenten. Er is in ieder geval hard gewerkt.

Er is niet gereageerd op de oproep op de gemeentelijke website. Wel zijn ongeveer twintig bewonersinitiatieven voorzien van strooizout en bezems om de trottoirs vrij te houden. Het college staat open voor nieuwe initiatieven.

Mast bij tennisvereniging Vormer

De heer Van Galen geeft aan, dat Vodafone voornemens is om een zendmast van 37,5 meter hoogte te plaatsen op de parkeerplaats van tennisvereniging Vormer. De tennisvereniging is het daarmee oneens en wil bezwaar indienen. Ook in de omgeving bestaat weerstand. Als argumenten worden onder andere genoemd: gezondheid, horizonvervuiling, een woonwijk en nieuwbouw in de nabijheid, alsmede monumenten in de directe omgeving. D66 legt vier vragen voor:

- Wat is de status van de plannen?
- Zijn omwonenden en belanghebbenden voldoende betrokken?
- Is abusievelijk de instemming van Vormen aan omwonenden gecommuniceerd?
- Zijn er alternatieve locaties, zoals de hoogspanningsmast.

Wethouder Gerrits antwoordt dat Vodafone enige tijd geleden heeft aangegeven op zoek te zijn naar een nieuw opstelpunt voor een telefoniemast. De huidige mast zit in een hoogspanningsmast, maar kan daar niet blijven. Het schijnt technisch niet haalbaar te zijn om de telefoniemast opnieuw op diezelfde locatie te plaatsen. Om die reden wordt gezocht naar een nieuwe locatie. Zonder die mast zou een deel van Wijchen-Zuid telefonisch slecht bereikbaar zijn. Vodafone heeft een verzoek ingediend met een deugdelijke onderbouwing waarbij zij hebben aangegeven dat de locatie bij de tennisvereniging geschikt is, wat hen betreft. Het college heeft dit afgewogen en is het hiermee eens. Het college is bereid om een eventuele vergunning in behandeling te nemen.

Tegelijkertijd heeft het college het besluit genomen om Vodafone te verplichten in dialoog te gaan met de omgeving omtrent de reden en de noodzaak van de plaatsing van de mast. Dit is inmiddels gebeurd. Het college heeft naar aanleiding van dit dialoog signalen ontvangen van inwoners die zich zorgen maken. In de communicatie is gemeld dat de tennisvereniging zich positief heeft opgesteld. Dit is echter niet het geval.

Op dit moment is de dialoog nog gaande. Het college wacht het initiatief af, inclusief de onderbouwing van de omgevingsdialoog waar het college om heeft gevraagd.

6. 54747 Resultaat extern onderzoek project Klaar voor de Start, beslissing nota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Op 25 april heeft de gemeenteraad ingestemd met de start van het project 'Klaar voor de Start', als onderdeel van het masterplan Wijchen Werkt. Door adviesbureau Radar Advies is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de resultaten van het project.

Eerste termijn

Mevrouw Hoogteijling dankt de wethouder voor het evaluatierapport. Vanaf het begin heeft het CDA twijfel gehad bij de uitgangspunten en realisatie van Klaar voor de Start. Die twijfel is met de evaluatie niet weggenomen. Integendeel.

Het verbaast het CDA dat niet op de businesscase wordt ingegaan. Met Klaar voor de Start is tot en met eind 2021 een half miljoen euro gemoeid. Voor een neutrale businesscase is een uitstroom van twaalf kandidaten per jaar nodig en in totaal een uitstroom van veertig kandidaten. Tot nu toe zijn 24 kandidaten ingestroomd en van dit aantal zijn er inmiddels acht uitgestroomd. Klaar voor de Start zal hiermee verliesgevend worden, tenzij dit jaar nog zestien kandidaten instromen en in totaal veertig kan-

didaten uitstromen. De onderzoekers concluderen voorts, dat de kosten voor het project relatief hoog zijn. Wat het CDA betreft, kan niet worden geconcludeerd dat de pilot positieve resultaten genereert.

Ten tweede, merken de opstellers van de evaluatie op, dat in het businessplan geen kwantitatieve outputfactoren en geen outcome-indicatoren zijn opgenomen om de maatschappelijke effecten in kaart te brengen. De fractie vindt het zeer opmerkelijk dat de opbrengst voor de samenleving niet geëvalueerd kan worden. Klaar voor de Start zou zowel een werkgelegenheidsproject, als een compleet inburgeringsprogramma moeten zijn. De wens is dat kandidaten na anderhalf jaar de Nederlandse taal op B1-niveau beheersen. Onbekend is hoeveel kandidaten voldoen aan dit B1-niveau omdat dit niet in de vraagstelling zat. Daarmee is elke conclusie dat Klaar voor de Start een prima basis vormt voor inburgering - wat het CDA betreft - niet op feiten gebaseerd.

Ten derde, is in het businessplan geen risicoparagraaf opgenomen. Dit plan is in 2019 geamendeerd aangenomen. Het CDA heeft zich hard gemaakt voor de opname van een risicoparagraaf, ondanks dat het college het risico van 'niet in control zijn' wegwuifde. Het CDA twijfelt hevig of kan worden ingestemd met de beslispunten uit het voorliggende voorstel. De fractie is erg benieuwd naar de mening van de commissie.

Mevrouw Vereijken geeft aan, dat de voorliggende nota uitgebreid in het D66-fractie-beraad is besproken en dan vooral in combinatie met de nieuwe Wet Inburgering. Als tegenargument voor stoppen met Klaar voor de Start wordt genoemd dat de gemeente dan regionaal moet gaan samenwerken. D66 ziet geen probleem in samenwerking. Spreker vraagt zich af of hierbij in Wijchen sprake is van een soort Calimero-perspectief in relatie tot "de grote, boze regio waardoor Wijchen niets meer heeft te zeggen" of het niet willen opgeven van het lokale project. D66 vreest dat het Wijchen aan de nodige schaal ontbreekt om de uitdagingen van de nieuwe wet met de lokale aanpak tegemoet te treden. De fractie vraagt of de wethouder bereid is om grote stappen richting Nijmegen te zetten.

D66 kan zich vinden in de reactie van het CDA op de evaluatie. De raad is eerder kritisch geweest op het gebrek aan samenwerking tussen Klaar voor de Start en Vluchtelingenwerk. Vluchtelingenwerk is bijvoorbeeld niet meegenomen in de interviews. Dit acht de fractie spijtig.

De heer De Kievit stelt dat het project Klaar voor de Start - volgens Groen Sociaal Wijchen - is mislukt. Eén van de hoofddoelstellingen was om 25 statushouders door middel van scholing en training aan werk te helpen. Dit bespaart op jaarbasis structureel ongeveer € 350.000. Deze doelstelling is destijds SMART geformuleerd. Dat maakt de controle achteraf mogelijk.

Over het aantal personen dat is uitgestroomd, is de raad op 10 februari geïnformeerd. Dit zijn er acht, hetgeen schril afsteekt bij de doelstelling bij aanvang van het project. Werken is een prima vehicle om verder te komen in de samenleving. Aan de andere kant vindt de fractie het te betreuren dat er maar acht personen een vaste baan hebben gevonden.

Er had ongeveer € 350.000 per jaar bespaard kunnen worden. Acht personen hebben geen of minder bijstand nodig omdat ze geld verdienen of omdat ze studiefinanciering ontvangen. Dit is een structurele reductie van de bijstandskosten van zo'n € 110.000 per jaar. Het bereikte financiële resultaat acht de fractie onder de maat.

Corona is mogelijk één van de oorzaken voor de mislukking, maar het project liep al vóór de start van de coronacrisis.

Radar Advies concludeert dat de ontwikkeling van het pilotproject in hoog tempo is verlopen met een stevige ambitie. De fractie vindt dit vage taal voor een te grote ambitie en te weinig tijd. De tweede conclusie is dat in het ontwikkelingsproces veel werk is verzet door de projectleiding onder omstandigheden waardoor de organisatie en randvoorwaarden niet afdoende waren. Dit betekent, aldus de fractie, dat weinig naar

de projectleider is omgekeken. In het ontwikkelingsproces is de inhoudelijke betrokkenheid van en de communicatie naar interne en externe partners nipt optimaal c.q. slecht geweest, aldus Groen Sociaal Wijchen.

Groen Sociaal Wijchen vraagt of het college de mening deelt dat het project is mislukt. De fractie hoort graag hoe het college wil vervolgen.

De heer Albersnagel memoreert dat de raad in 2019 instemde met de pilot Klaar voor de Start. Dit project bood een perspectief om beter in de pas te gaan lopen met de uitkomsten op de Participatiewet. Het BUIG-budget was aantrekkelijk. Door meer aandacht te schenken aan inburgeraars, moesten zij beter kunnen inburgeren en moest het mogelijk worden om het uitkeringsbestand met 25 procent te verlagen. Dit is, mede als gevolg van de coronacrisis, niet gelukt.

Uit de rapportage blijkt, dat de kosten voor het project hoog zijn, mede door de hoge huisvestingskosten. De vraag of hierop bijgestuurd had kunnen worden, blijft onbeantwoord. In 2020 is gevraagd om een cijfermatige evaluatie van de pilot. Deze heeft de raad begin februari 2021 ontvangen. Vervolgens is de raad geïnformeerd over de resultaten door de onderzoekers. Vragen konden slechts deels beantwoord worden, omdat bleek dat de onderzoeksvraag veel smaller was dan verwacht. Onbeantwoord blijft bijvoorbeeld of de statushouders die aan het werk zijn geholpen, geslaagd zijn voor het inburgeringsexamen. Ook onduidelijk is, wat de status van hun inburgeringstraject was toen ze aan de pilot gingen deelnemen. Kortom, het is onduidelijk hoe effectief het project was.

De evaluatie moest de raad helpen om te beslissen of Klaar voor de Start in deze vorm doorgang kan vinden. Het onderzoek is echter erg smal ingestoken. Bij behandeling van de evaluatie werd duidelijk, dat Klaar voor de Start de gemeente niet heeft voorbereid op de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering. De onderzoekers waren hierin zeer helder. De fractie meent, dat de statushouderstaakstelling voor Wijchen te klein is om zelf te organiseren binnen een redelijke kostprijs en op een manier die past binnen de wet en ontwikkelingen. De aanbeveling van de onderzoekers is om samen te werken met de regio. De fractie vraagt of het college bereid is dit advies op te volgen en welke scenario's hierin mogelijk zijn.

Mevrouw Osman dankt de wethouder en de betrokken ambtenaren voor het voorliggende stuk. In de zomer van 2020 heeft de raad gevraagd om een evaluatierapport te laten opstellen door een externe partij. De PvdA wordt niet blij van de uitkomsten van het voorliggende rapport. De fractie concludeert: te duur, de ambtenaren zijn overbelast en er is onvoldoende samengewerkt. Tijdens de afgelopen twee jaar was één ding vooral belangrijk voor de fractie: samenwerken met lokale en regionale werkgevers. De PvdA heeft hier stelselmatig aandacht voor gevraagd bij het college. Nu blijkt dat dit onvoldoende is gebeurd. De fractie vraagt zich af hoe dat kan.

De PvdA vraagt wat het verschil is tussen de oude inburgeringsmethode en het project Klaar voor de Start. De vraag rijst hoe gemeten kan worden of Klaar voor de Start méér heeft opgeleverd dan de oude methode. Deze vraag had in de evaluatie eigenlijk beantwoord moeten worden.

De PvdA vraagt wat het college gaat doen met de aanbevelingen van het rapport en hoe het college de raad hierin mee gaat nemen. De fractie vraagt welke invloed het besluit van de raad over het voorliggende rapport zal hebben op de uitgangspunten van de nieuwe Wet Inburgering.

De heer Boumans geeft aan, dat er grote ambities waren met Klaar voor de Start en de verwachting was dat hiermee een belangrijke bijdrage zou worden geleverd aan een daling van 25 procent op het volume van het uitkeringsbestand. Het siert de wethouder dat hij deze uitdaging niet uit de weg gaat. De VVD is blij, dat er een evaluatie is uitgevoerd. Wanneer de resultaten niet duidelijk zijn, moet de raad bereid zijn om het beleid bij te sturen.

De VVD had graag gezien dat de opdrachtformulering van het onderzoek meer concreet en meer kwantitatief was geformuleerd. Enkele vragen die onbeantwoord zijn gebleven, zijn:

Zijn de kosten per uitstroomer gedaald of gestegen?

Is het taalniveau van de deelnemer gestegen en zo ja, hoeveel?

Is dit direct te relateren aan de inspanning in het project of was het sowieso wel gebeurd?

Hoe verhoudt de inspanning in het project zich met een benchmark?

De conclusies zijn onscherp door deze en andere onbeantwoord gebleven vragen. Het is daarom lastig te beoordelen of het geld dat is besteed aan Klaar voor de Start goed is besteed. Het is moeilijk om te besluiten over voortzetting van het project. De VVD had graag gezien dat het onderzoeksbureau hierin ook verantwoordelijkheid had genomen door de wethouder erop te wijzen, dat de gestelde onderzoeksvragen niet eenvoudig zouden leiden tot conclusies die door de gemeenteraad kunnen worden overgenomen.

Onder beslispunt 2 wordt voorgesteld om het college alternatieve scenario's te laten uitwerken. De VVD adviseert dit met gezwinde spoed op te pakken en contact op te nemen met de regiogemeenten met het oog op samenwerking. De VVD heeft geïnformeerd naar de mogelijkheden in de regio. De conclusie is, dat de deur wijd openstaat. Het is wel van belang, dat dit op korte termijn gebeurt en dat de positieve resultaten uit het rapport worden meegenomen. De VVD vraagt of het college dit alternatieve scenario wil onderzoeken.

De heer Van 't Schip dankt de betrokken personen in het pilotproject voor hun inzet en enthousiasme. Wijchen Lokaal kan zich vinden in de drie - in de beslisnota - voorgestelde punten.

De evaluatie door het onderzoeksbureau Radar Advies ligt voor. Hieruit blijkt, dat men tevreden is over het project zelf en de geboekte resultaten, qua versnelde uitstroom. Wat beter kan en móet, zijn de hoge kosten voor huisvesting en de beheerkosten. De schaalgrootte van het project is te klein gebleken waardoor de kosten enorm hoog zijn. Buiten de hoge kosten van het project, kan het programma enigszins succesvol genoemd worden. De fractie weet niet of dit terecht is.

De balans tussen een groepsaanpak en een individuele aanpak werkt goed. Ook de actieve aanpak naar werk wordt als positief ervaren. Kandidaten vonden het prettig kort bij huis opgeleid te worden. Deze positieve punten zijn belangrijk om te verankeren in vervolgsценario's, wat deze ook mogen worden.

Klaar voor de Start heeft een probleem met de schaalgrootte, de hoge kosten en de samenwerking met andere partijen. De fractie ziet graag dat het project Klaar voor de Start gepositioneerd wordt in aanpak, kwaliteit en kosten tegenover het regioprogramma dat op dit moment ontwikkeld wordt om aan de nieuwe Wet Inburgering te voldoen.

Toen het programma werd voorgesteld, werd medegedeeld dat Klaar voor de Start ook geschikt gemaakt kan worden voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In de evaluatie is deze geschiktheid van Klaar voor de Start niet meegenomen. De fractie ziet dit graag terug in toekomstige voorstellen en alternatieve scenario's. Verder vraagt de fractie of er plannen bestaan inzake de groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in relatie tot Klaar voor de Start.

De vergadering wordt kort geschorst ter voorbereiding op de beantwoording.

De vergadering wordt hervat.

Reactie college

Wethouder Derks sprak in 2019 de woorden: 'Als we doen wat we deden, krijgen we

wat we deden'. Daarmee introduceerde de wethouder Klaar voor de Start. De overtuiging bestond, dat door voldoende aandacht en handvatten te bieden aan mensen, iedereen prima mee kan doen in de Wijchense samenleving. De wethouder staat hier nog steeds achter, met name voor de niet-loonvormende keten.

Er zijn ook kritische kanttekeningen, waar partijen terecht aan refereren. Het project biedt iets nieuws en de gemeente is de uitdaging aangegaan.

De raad heeft gevraagd om een tussentijds onderzoek, hetgeen zowel intern, als extern heeft plaatsgevonden. Uit het externe onafhankelijke onderzoek komt een aantal positieve punten naar boven: de inburgering is verkort, de uitstroom is verhoogd en de deelnemers zijn tevreden, met name vanwege de intensiviteit en de nabijheid van de school. Er is ook een aantal zaken dat doorontwikkeling behoeft, zoals het bestendigen qua financiering, het verlagen van de kosten en de samenwerking met regionale partners. De coronacrisis heeft een groot effect gehad op de uitstroom, aangezien gedurende negen maanden van het traject sprake was van een crisissituatie.

De wethouder beantwoordt de vragen per fractie.

Het CDA heeft destijds een motie of amendement ingediend op de risicoparagraaf. De risicoparagraaf is vervolgens meegenomen in de P&C-cyclus en meegenomen in de Perspectiefnota of in de begroting. Dit is fout verwoord in het onderzoek.

In vervolg op de vraag van D66 bevestigt de wethouder diens bereidheid tot regionale samenwerking. Beslispunt 2 is gericht op het verder uitwerken van Klaar voor de Start en op alternatieve scenario's. Onder dit punt valt - wat de wethouder betreft - ook het onderdeel regionale samenwerking. De wethouder is zich bewust van de beperkte groepsgrootte die in Wijchen en Druten 'bediend gaan worden'. Er is contact geweest met Vluchtelingenwerk en er zijn vragen gesteld. De wethouder heeft hiermee verondersteld, dat dit afdoende was om voldoende informatie op te halen. Als dit niet het geval is, hoort spreker dit graag.

De wethouder deelt niet het standpunt van Groen Sociaal Wijchen dat het project Klaar voor de Start is mislukt. Het betreft een pilot en hier is veel van geleerd. De gemeente staat nu voor een moeilijke keuze: doorontwikkelen van Klaar voor de Start of vervolgen in de regio.

Kernachtig Wijchen vraagt waarom het onderzoek erg smal is ingestoken. Op basis van de gesprekken met het onderzoeksbureau, had het college de indruk dat er een goede manier was gevonden om te voldoen aan de wensen van de raad. Het betreurt de wethouder dat dit blijkaar niet is gebeurd.

De PvdA spreekt over lokale en regionale samenwerking. De wethouder staat achter het onafhankelijk uitgevoerde onderzoek en is blij dat dit is uitgevoerd. Tegelijkertijd is het onderzoek gebaseerd op een aantal interviews met een diversiteit aan partners. De wethouder is het niet eens met een aantal reacties op de onderzoeksvragen. Vanuit het perspectief van de gemeente is regionale samenwerking op veel momenten op een goede manier opgepakt. Mocht de gemeente ervoor kiezen te stoppen met Klaar voor de Start en regionaal te gaan samenwerken, dan loopt de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering daar automatisch in mee. Mocht de gemeente ervoor kiezen om Klaar voor de Start voort te zetten, dan zal getracht worden de nieuwe Wet Inburgering en de uitvoering daarvan lokaal op een goede manier te laten plaatsvinden. Het belangrijkste besluit op dit moment is om te kiezen voor lokaal, dan wel regionaal. De wethouder vraagt of de PvdA de vraag over het verschil tussen de nieuwe en oude methode nader kan toelichten.

Wijchen Lokaal informeert naar plannen ten aanzien van personen in de Participatiewet in relatie tot Klaar voor de Start. Wanneer het aantal statushouders te gering was geweest om Klaar voor de Start op een goede manier te laten functioneren, dan zouden personen uit de Participatiewet een plek krijgen in Klaar voor de Start. Daarmee zou het aantal deelnemers altijd op een minimaal niveau blijven.

Mevrouw Osman geeft aan, dat het niet mogelijk is uit het rapport te halen wat het

voordeel is geweest van Klaar voor de Start ten opzichte van de oude methode.

Wethouder Derks concludeert uit het rapport dat de termijn van inburgeren is verkort en dat de uitstroom is bevorderd. Deze conclusies zijn getrokken door het onderzoeksbureau.

Tweede termijn

De heer Van 't Schip geeft aan dat Wijchen Lokaal grote twijfel heeft over het project en over de vraag in welke vorm het doorgang moet vinden. Spreker is niet van mening dat het project volledig is mislukt omdat er duidelijk positieve punten en leerpunten in het rapport zijn vermeld. De fractie hoort slechts twee opties: lokaal of regionaal. Liever ziet de fractie een hybride model waarin de leerpunten van het lokale model ingebracht worden in het regionale model. Daarover zou de gemeente dan in overleg moeten treden.

Mevrouw Hoogteijling vraagt of Wijchen Lokaal Klaar voor de Start wil voortzetten in de huidige vorm.

De heer Van 't Schip is niet van mening dat Klaar voor de Start in de huidige vorm voortgezet moet worden. Er moet toegewerkt worden naar een beter model waarin de leerpunten van het lokale model en de uitgangspunten van het regiomodel samenkomen, zodat een win-win situatie wordt gecreëerd. Hoe dit er precies moet uitzien, laat spreker graag over aan experts.

De heer Boumans dankt de wethouder voor diens beantwoording. De VVD is wellicht voornemens een amendement in te dienen op de beslispunten, bijvoorbeeld door punt 2 anders te formuleren en punt 3 te laten vervallen. De fractie is benieuwd hoe de andere partijen hiernaar kijken.

Mevrouw Osman is van mening dat het niet de bedoeling kan zijn, dat de wethouder het rapport anders interpreteert. Het project Klaar voor de Start is gestart met de ambitie om de inwoners te helpen. De conclusie is, dat het project niet heeft gewerkt. Echter, de opbrengst van de ervaring wordt meegenomen in het vervolg. De PvdA is het oneens met de heer De Kievit dat het project compleet mislukt is. De PvdA sluit aan bij het verzoek van de VVD om zich te richten op een amendement.

De heer Albersnagel dankt de wethouder en de dossierambtenaar voor de beantwoording. Kernachtig Wijchen adviseert om de positieve resultaten mee te nemen en in te brengen in het overleg met de arbeidsmarktregio. Mede gelet op de relatief lage taakstelling, lijkt het de fractie verstandig om aan te sluiten bij de regio en te bezien of de inkoop van leerroutes op die manier georganiseerd kan worden. Dat geeft de gemeente en de statushouder de mogelijkheid om snel een leerroute te volgen, waarbij er flexibiliteit is naar boven en naar onder uitgaande van de individuele capaciteiten. Inzet van gekwalificeerd personeel en inzet van gecertificeerde instellingen is dan ook gegarandeerd.

Wat de fractie betreft, is er onvoldoende basis om verder te gaan met Klaar voor de Start. Kernachtig Wijchen constateert dat de beslispunten aangepast moeten worden en gaat hierover graag in overleg met de andere fracties.

De heer De Kievit heeft diens betoog in de eerste termijn bewust flink aangezet om discussie aan te wakkeren en constateert hierin te zijn geslaagd. Inhoudelijk had de fractie meer van het project verwacht. Toch is er ook winst zichtbaar omdat hier veel van is geleerd, onder andere de conclusie dat de gemeente Wijchen regionaal moet gaan samenwerken.

Mevrouw Vereijken stelt, dat nu het moment is om al dan niet te besluiten om Klaar voor de Start te vervolgen. Spreker ervaart enige tijdsdruk, omdat 'niet doorgaan' meebrengt, dat snel geschakeld moet worden richting de regio in verband met de nieuwe Wet Inburgering. Ook D66 denkt graag mee over een eventueel amendement met de overige partijen.

Mevrouw Hoogteijling proeft bij alle partijen teleurstelling ten aanzien van de evaluatie.

Er werd meer verwacht. Ook proeft spreker teleurstelling bij de wethouder, gezien diens opmerking dat hij niet volledig achter een bepaalde formulering staat.

Spreker benadrukt nogmaals het belang van een risicoparagraaf. Er zijn immers forse investeringen gedaan.

Het CDA vindt het belangrijk om te leren van fouten. Dit moet geen negatieve lading krijgen door te zeggen dat het project is mislukt. Spreker bespeurt dat alle partijen van mening zijn, dat het regiobreed moet worden opgepakt.

De heer De Kievit geeft – ter interruptie – aan, dat de discussie die hij heeft aangewakkerd, een en ander heeft opgeleverd.

Mevrouw Hoogteijling meent dat het niet nodig was geweest, daar alle partijen op één lijn lijken te zitten.

Conclusie / advies: De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er zijn amendementen aangekondigd door Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD, D66.

7. 51679 Uitgangspunten nieuwe Wet Inburgering, beslisnota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. De nieuwe Wet Inburgering gaat in per 1 januari 2022; op basis hiervan krijgen gemeenten weer de regierol. Aan de gemeenteraad worden de lokale uitgangspunten voorgelegd.

Mevrouw Vereijken verwijst naar de vergelijking met agendapunt 6. D66 vindt het jammer dat Wijchen de nieuwe Wet Inburgering niet samen met de regio wil oppakken. De fractie is daarom niet enthousiast over uitgangspunt 3.

De heer Loeffen wijst erop, dat wordt gevraagd de zes uitgangspunten vast te stellen voor de nieuwe Wet Inburgering. Groen Sociaal Wijchen kan zich vinden in vier van deze uitgangspunten. Uitgangspunt 3 zou wat de fractie betreft meer gericht moeten zijn op regionale samenwerking. De fractie vraagt een toelichting op uitgangspunt 5, inhoudende dat het budget voor de nieuwe Wet Inburgering leidend is. Verder wordt benoemd, dat asiel- en statushouders een op maat gesneden inburgering krijgen, die de overheid betaalt. De fractie vraagt wat dit betekent voor Wijchen.

Als de uitgangspunten vastgesteld zijn, kan het college beslispunt 2 uitwerken en voorleggen aan de gemeenteraad. Het derde beslispunt betreft de financiële vertaling van de uitwerking van de uitgangspunten. Deze vertaling komt vervolgens terug in de Perspectievennota 2021. Hiermee gaat de fractie akkoord.

De bevindingen van het project Klaar voor de Staat, zowel positief als negatief, kunnen worden meegenomen in de uitwerking van de nieuwe Wet Inburgering.

De heer Albersnagel geeft aan, dat de nieuwe Wet Inburgering vermoedelijk ingaat op 1 januari 2022. Met die wet, krijgt de gemeente er veel nieuwe taken bij. De gemeente móet afstemmen met de regio, een brede intake uitvoeren en een inburgeringstraject aanbieden. In grote lijnen zijn de stappen bekend, maar gemeenten wachten nog op lagere regelgeving vanuit het Rijk. Helder is, dat de beleidsruimte beperkt zal zijn. Het lijkt de fractie goed om in april, wanneer de lagere regelgeving wordt verwacht, met elkaar de dialoog aan te gaan over wat er feitelijk aan beleidsruimte is en hoe om te gaan met de "ondertussen-groep".

In de notitie worden de nieuwe taken redelijk helder uitgelegd, maar op verschillende punten is de uitvoering verbonden aan Klaar voor de Start. Dat maakt dat de fractie, wellicht met alle fracties tezamen, voornemens is om op die beslispunten een amendement in te dienen.

Kernachtig Wijchen waardeert dat het college voorstelt om het hoogst haalbare in de statushouder na te streven. Wat de fractie wel jammer vindt, is dat in de notitie niet

duidelijk wordt gemaakt wat de consequentie daarvan is. De fractie vraagt of de wethouder dit kan toelichten.

Eén van de uitgangspunten is dat zestig procent van de statushouders binnen anderhalf jaar het inburgeringsexamen op B1-niveau moet kunnen behalen. De fractie vraagt waar deze ambitie op is gebaseerd.

Op pagina 9 in de nota wordt aangegeven, dat enkele beleidskaders in de regionale Nota Inburgering nog niet aansluiten op Klaar voor de Start. De fractie vraagt welke scenario's de wethouder ziet op het moment dat gesprekken met de regio worden gestart.

In de vergelijkingstabel tussen Klaar voor de Start en de nieuwe Wet Inburgering, wordt een inschatting gemaakt wat betreft de bijstandsafhankelijkheid. Onder Klaar voor de Start werd deze geschat op anderhalf tot twee jaar en onder de nieuwe Wet Inburgering maximaal drie jaar. De fractie vraagt of dit een uitgangspunt is van het college en hoe dit zich verhoudt tot het uitgangspunt om het hoogst haalbare uit de statushouder te halen.

Mevrouw Osman meldt dat beslispunt 3 - volgens de PvdA - "volledig aanhaken bij de regio" zou moeten zijn. In de nota is te lezen, dat de gemeente deelneemt aan allerlei regionale gesprekken om informatie op te halen. De fractie vraagt waarom nooit eerder is besloten om ook echt aan te haken bij de regio. Volgens de voor- en nadentabel zou aanhaken bij de regio betekenen dat de gemeente weinig invloed heeft op het beleid. De fractie vraagt de wethouder dit toe te lichten.

De heer Boumans legt uit, dat de nieuwe Wet Inburgering meer inzet vraagt van de gemeente. Hoewel het een beleidsarme wet is en dus de ruimte voor lokaal maatwerk beperkt is, is er wel een aantal concrete taken die de gemeente moet gaan uitvoeren. Dit betreft onder meer het uitvoeren van een leerbaarheidstoets, het maatwerkplan, het inrichten van de leerroutes en de financiële ontzorging. De VVD wil hierbij extra aandacht vragen voor het opvangen van gezinsmigranten. Het komt vaak voor, dat partners die meeverhuizen naar Nederland na vele jaren nog onvoldoende zelfstandig zijn. Als de relatie eindigt, raken zij in grote problemen. De actieve begeleiding die het college voornemens is te leveren, lijkt de VVD dan ook essentieel.

De VVD maakt zich zorgen dat de rijksbudgetten niet voldoende zijn. Uit de informatiebijeenkomst op 15 oktober 2020 is gebleken, dat leerbaarheidsniveaus door het Rijk worden overschat en de risico's op budgetoverschrijdingen bij gemeenten kunnen toekomen. De VVD vraagt de wethouder om via diens kanalen en via de VNG actief ervoor te zorgen, dat de gemeente een redelijk budget ontvangt voor de populatie waar Wijchen verantwoordelijk voor is.

Het doel van inburgering is om uiteindelijk het inburgeringsexamen te behalen. Het doel is dus niet het verkrijgen van werk, wat onderdeel is van de Participatiewet. Mede gezien het gestelde onder agendapunt 6, is de fractie van mening dat het Wijchense beleid voor inburgering enigszins losgekoppeld moet worden van Klaar voor de Start c.q. de opvolger. Dat betekent, dat moet worden gestuurd op een succesvolle inburgering. De fractie vraagt of het college kan toezeggen dat de raad hierover wordt geïnformeerd.

De VVD denkt graag mee met de andere partijen over het indienen van een amendement.

De heer Van 't Schip stelt, dat het voorliggende stuk is verweven met het voorgaande agendapunt. De fractie is van mening dat een integrale discussie moet plaatsvinden over het aanpassen van voorliggende nota. De fractie doet dit graag in samenspraak met de andere partijen.

Een belangrijk aandachtspunt voor Wijchen Lokaal is dat de leerpunten uit Klaar voor de Start - mits de gemeente instapt in het regioprogramma - worden meegenomen in een nieuw te ontwikkelen programma in de regio.

De fractie kan zich aansluiten bij de woorden van de VVD inzake gezinshereniging.

Mevrouw Hoogteijling geeft aan, dat het CDA er allerminst van is overtuigd dat het een goed idee is om Klaar voor de Start door te ontwikkelen. Er komt veel op de gemeente af bij de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. In de nota is te lezen, dat de gemeenten Wijchen en Druten een ander proces volgen dan de overige gemeenten binnen de regio Arnhem-Nijmegen. Hierbij wordt verwezen naar Klaar voor de Start. De fractie heeft het idee dat door het bestuurlijk en ambtelijk enthousiasme voor Klaar voor de Start, geen oog is voor de tegenvallende resultaten van dit project.

Het CDA vindt het van belang om snel aan te sluiten bij de regio en samen met andere gemeenten de uitvoering van de nieuwe wet in te richten. Ten eerste, zit er spanning op de relatie tussen de Wet Inburgering en de Participatiewet. Het doel van de Participatiewet is zo snel mogelijk uit te stromen naar werk, terwijl de Inburgeringswet vraagt om het leren van de Nederlandse taal. Met dat leerproces is tijd gemoeid. Deze twee wetten zijn daarom - zo meent de fractie - moeilijk te vermengen.

Ten tweede vraagt de fractie zich af, of de gemeente voldoende capaciteit en kwaliteit heeft om zelfstandig de inkoop van het inburgeringsaanbod te doen. Het lijkt de fractie verstandig om hierin met andere gemeenten op te trekken.

Ten derde bestaat 'de inburgeraar' niet. De groep statushouders is divers in leeftijd, werkervaring en opleidingsniveau. Tijdens de informatiebijeenkomst op 15 oktober 2020 werd reeds getwijfeld over de verdeling van de inburgeraars over de verschillende onderwijsroutes, hetgeen op 4 februari ambtelijk werd bevestigd. Op dit moment zit 61 procent in de zelfredzaamheidsroute en 34 procent in de B1-route. Dit zijn andere percentages dan het landelijk gemiddelde laat zien. De fractie vraagt zich af of de wethouder zich voldoende realiseert dat de zelfredzaamheidsroute om een radicaal ander taalaanbod vraagt dan de B1-route, terwijl Klaar voor de Start specifiek is ingericht voor de B1-route. Hierbij geldt: hoe kleiner de groep, hoe groter de kans dat de samenstelling niet overeenkomt met gemiddelden. Doordat vraag en aanbod niet bij elkaar passen, ontstaat een flink afbreukrisico. Ook dit is een reden om het op grotere schaal aan te pakken, naar mening van het CDA.

Ook het CDA denkt graag mee over een amendement, samen met de andere partijen.

De vergadering wordt kort geschorst ter voorbereiding op de beantwoording.

De vergadering wordt hervat.

Reactie college

Wethouder Derks constateert dat alle partijen op één lijn zitten en van mening zijn dat de nota aangepast dient te worden. De wethouder vraagt de raad om hem hierin van advies te voorzien. De eerste optie is om het voorstel te amenderen. Een tweede optie is om het collegevoorstel aan te passen. De opmerkingen over de beslispunten vindt de wethouder begrijpelijk. Hij staat hierachter, mede gezien de bespreking bij het vorige agendapunt.

De gemeente krijgt jaarlijks een bepaald budget vanuit het Rijk om uitvoering te geven aan de wet. Dit budget is leidend voor de uitvoering. De wethouder zegt toe de technische vragen van Kernachtig Wijchen schriftelijk te beantwoorden.

Wanneer het college later dit jaar bij de raad terugkomt voor de definitieve besluitvorming, dan haakt de gemeente Wijchen redelijk laat aan op de regionale besluitvorming. Op dat moment heeft de gemeente minder invloed op het beleid. Als de raad echter in februari besluit, dan kan de gemeente nog op een goede wijze aanhaken.

Het college onderschrijft de vraag naar meer aandacht voor gezinsmigranten. Ook onderschrijft het college de wens om te knokken voor voldoende budget voor de gemeente Wijchen.

Het college zegt toe de positieve resultaten van het onderzoek naar Klaar voor de Start mee te nemen naar de regio.

De wethouder is zich bewust van het verschil in groepssamenstelling in Wijchen ten opzichte van de landelijke samenstelling. De groepssamenstelling kan - bij wijze van spreken - elke dag veranderen. De wethouder is het eens met de redenering van het CDA dat het vanwege de wisselvalligheid van de groepssamenstelling verstandiger is om voor een regionale aanpak te kiezen.

Tweede termijn

De heer Boumans wil graag goed in kaart brengen wat de populatie in Wijchen is, waar het over gaat, versus de aannames van het Rijk, zodat de gemeente goed beslagen ten ijs komt, mocht daar discussie over zijn. De VVD vraagt daarom de instroom en de succesratio in de vorm van het inburgeringsexamen goed bij te houden.

Mevrouw Osman is blij te horen dat er een mogelijkheid is om aan te sluiten bij de regio.

De heer Albersnagel is blij met de beantwoording door de wethouder. De nota die voorligt, vertoont een grote verwevenheid met Klaar voor de Start. Spreker kan zich voorstellen dat wanneer op een later moment wordt teruggekeken naar de nota en de uitgangspunten daarvan, het onduidelijk kan zijn wat precies wordt bedoeld. Het aanbod van de wethouder om redactioneel naar de uitgangspunten te kijken, vindt spreker daarom een goed idee. Spreker is zich ervan bewust dat het ingediende stuk - volgens afspraak - niet veranderd kan worden, tenzij het wordt afgewezen en opnieuw ingediend, maar spreker doet dit voorstel uit praktische overwegingen.

De voorzitter begrijpt dit, maar de voorzitter en de Griffie willen graag vasthouden aan de bestaande afspraken.

De heer Albersnagel merkt op, dat met het amenderen van het stuk alleen de beslispunten worden aangepast en niet de inhoud, waarin het stuk is verweven met Klaar voor de Start.

Mevrouw Hoogteijling vraagt of de heer Albersnagel bedoelt dat de beslispunten aangepast kunnen worden, maar dat daarmee niet de verwevenheid met Klaar voor de Start wordt aangepast. De commissie wil juist dat Klaar voor de Start niet als vehicle wordt gebruikt om in te steken op de nieuwe Wet Inburgering.

De heer Albersnagel bevestigt zijn intentie. Met een redactionele aanpassing kunnen de beslispunten blijven staan. Eventueel kunnen deze alsnog geamendeerd worden.

De voorzitter wijst erop, dat met een amendement niet enkel beslispunten aangepast kunnen worden, maar ook de tekstinhoud. De voorzitter stelt daarom voor om dit te doen conform de geldende procedures.

De heer Loeffen kan zich vinden in de inbreng van de heer Albersnagel, maar begrijpt dat de procedure gevolgd moet worden. Het is in ieder geval goed dat alle partijen op dezelfde lijn zitten.

Mevrouw Vereijken sluit zich aan bij de voorgaande sprekers.

Conclusie / advies: De commissie adviseert de beslisnota als besprekingsstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er zijn amendementen aangekondigd door Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD, CDA, Wijchen Lokaal.

8. 57477 (Vuurwerk)schade rondom jaarwisseling 2020-2021, informatienota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. De schade die de gemeente Wijchen heeft geleden bedraagt iets meer dan € 21.000. Er is sprake van een stijging ten opzichte van de jaarwisseling 2019-2020.

Eerste termijn

De heer Van den Boogaard meldt dat Kernachtig Wijchen kennis heeft genomen van de

informatienota en teleurgesteld is door de sterk toegenomen kosten veroorzaakt door vuurwerkschade. De fractie vindt het vreemd dat er meer vernieling is geweest mét het vuurwerkverbod dan de afgelopen jaren zonder dit verbod. Er was de afgelopen twee jaar een dalende lijn zichtbaar wat deze kosten betreft. Wat de fractie betreft, moet er alles aan worden gedaan om deze dalende lijn weer op te pakken.

De fractie beseft dat de coronacrisis invloed heeft gehad, maar vraagt zich ook af of de inzet van boa's en politie voldoende is geweest en of dit op de juiste manier is uitgevoerd. Handhaving is immers een van de weinige 'knoppen waar de gemeente aan kan draaien'. Ook vraagt de fractie een toelichting op het gegeven dat het aantal objecten met schade gelijk is gebleven, maar de kosten zijn gestegen.

De heer Van den Wollenberg memoreert de schriftelijke vragen van de VVD omstreeks de jaarwisseling. Deze vragen waren gericht op de veiligheid op straat en het tegen gaan van overlast en vernielingen. De fractie betreurt, dat hieraan veel gemeenschapsgeld moet worden besteed en vraagt wat de gemeente gaat doen om deze jaarlijkse verspilling van gemeenschapsgeld aan te pakken. De VVD ziet graag, dat de wethouder hier werk van maakt.

De fractie beseft dat repressief optreden lastig is omdat een dader op heterdaad betrapt moet worden. De gemeente kan zich wel beraden over regionale of landelijke best practices of andere creatieve, preventieve maatregelen. De fractie vraagt of het college dit wil oppakken en verzoekt de raad vóór het zomerreces te informeren over de inhoud van een actieplan.

De heer Timmerman acht het een positief punt dat in het buitengebied geen vuurwerkschade is geweest. Wat echter in de wijken en het centrum is gebeurd, is voor de fractie echter niet goed te praten. De fractie wil graag weten of de daders zijn opgepakt. Ten tweede, vraagt de fractie wat het college gaat doen om de kosten de komende jaren te verminderen. Ten derde, vraagt de fractie hoe het college aankijkt tegen een totaal vuurwerkverbod voor de gemeente Wijchen.

Mevrouw Cuppen is blij dat deze informatienota voorligt. Dit maakt duidelijk wat het vandalisme de gemeente gaat kosten. Het blijkt een heel moeilijk te bestrijden probleem. Ondanks het vuurwerkverbod blijkt er een hogere schadepost dan voorgaande jaren. De fractie vraagt zich af of er andere klachten zijn binnengekomen van Wijchense inwoners, anders dan naar aanleiding van schade. Wijchen heeft het landelijk gezien relatief goed gedaan tijdens de jaarwisseling, maar de hoge kostenpost is niet goed te praten.

De heer Van Galen vindt het 'te kort door de bocht' om te stellen dat het vuurwerkverbod geen gunstig effect heeft gehad op de schade. D66 zou de inhoud van de nota meer genuanceerd willen zien. Vuurwerk is altijd al verboden buiten de datum van de jaarwisseling. In Wijchen was vanaf oktober al sprake van vuurwerkoverlast en schade, deels veroorzaakt door coronaverveling.

De fractie hoort graag van de wethouder waarom in de nota geen aandacht is besteed aan de tijdsperiode tussen oktober tot medio december en waarom er geen aandacht is voor de coronaverveling, die mede een verklaring kan zijn van de vuurwerkschade. D66 wil ook weten, wat de wethouder heeft gedaan met de signalen over vuurwerkoverlast in oktober. Dit praat de schade niet goed, zo geeft spreker aan, maar zet de schade wel in een ander perspectief. Vooral in Wijchen-Noord was er veel overlast: elke avond harde knallen en soms feestjes in de tunnel tussen Noord en Veenhof.

Zoals de nota nu wordt gelezen, kan de onjuiste conclusie worden getrokken dat een vuurwerkverbod geen invloed heeft op de mate van vandalisme.

Tevens mist de fractie een weergave van de beleving van inwoners: voelde het veiliger in de weken voor en tijdens oud en nieuw? Hoe vaak werd de politie gebeld? De fractie vraagt hierop een toelichting.

Het vuurwerkverbod betreft een eenmalige uitzondering. D66 is voorstander van een blijvend vuurwerkverbod. Dat is beter voor mens en dier. In plaats daarvan, stelt de

fractie een centrale vuurwerk- of lasershow voor. De fractie hoort graag wat de wethouder hiervan vindt.

De vergadering wordt kort geschorst ter voorbereiding op de beantwoording.

De vergadering wordt hervat.

Reactie college

Wethouder Loermans valt het op, dat de meeste vragen niet over openbare werken gaan, maar over de handhaving. Zoals de raad weet, is dit een bevoegdheid van de burgemeester. De wethouder probeert de antwoorden zo goed mogelijk te beantwoorden.

De kosten zijn afhankelijk van de objecten die zijn vernield. Een deksel van een rioleeringspomp is bijvoorbeeld veel duurder dan een prullenbak. Er is tijdens een eerdere jaarwisseling brand uitgebroken in Het Palet, hetgeen leidde tot een verdubbeling van de schade. Zwaardere vuurwerk leidt vaak ook tot zwaardere schade.

In het verleden is ervoor gekozen te rapporteren over de vuurwerkschade van het nieuwe jaar en niet over de hele periode. Het gaat om een omzetting van een college-informatienota, naar een raadsinformatienota. Het is mogelijk te rapporteren over het hele jaar, maar dit is niet gebruikelijk.

De wethouder bevestigt, dat dit soort schade niet valt goed te praten.

Burgemeester Van Beek is teleurgesteld in de hogere schade ondanks het vuurwerkverbod. Dit heeft diverse oorzaken, onder andere door de specifieke objecten die zijn vernield. De politie is ingezet en was verhoogd aanwezig. Ook de boa's zijn ingezet. Het is echter niet gelukt om daders op heterdaad te betrappen. Er is dus geen schade te verhalen. De politie heeft groepen uit elkaar kunnen halen en kunnen beboeten. Het daadwerkelijk voorkomen is echter erg lastig.

Spreker is het eens met de opmerking van de heer Van Galen dat het vuurwerkverbod wel degelijk effect heeft gehad. Het is aanmerkelijk rustiger geweest dan in voorgaande jaren. Er is bovendien geen schade geweest in het buitengebied.

In de krant stond dat de regioburgemeester, de heer Bruls, de discussie over een blijvend vuurwerkverbod wil starten. De portefeuillehouder heeft de heer Bruls hierin ondersteund. Het Kabinet blijkt hiertoe echter niet genegen. Tot op heden heeft Wijchen altijd het landelijk beleid gevolgd. Als de raad vraagt om het vuurwerkverbod te agenderen, dan is het college bereid hierover na te denken.

De heer Van Galen vraagt of het college bereid is om een nota op te stellen met een overzicht met de voor- en nadelen van een lokaal vuurwerkverbod, eventueel in samspraak met de regio.

Burgemeester Van Beek is hiertoe bereid. Zij zal dit in het college bespreken.

Mevrouw Cuppen vraagt of naast de schade nog andere klachten zijn binnengekomen die niet in de nota worden benoemd en zo ja, wat en hoeveel.

Burgemeester Van Beek kan hier niet direct antwoord op geven. Ze zal deze vraag schriftelijk beantwoorden.

De heer Van Wollenberg vraagt of de raad nog voor het zomerreces geïnformeerd kan worden over de stappen die de gemeente wil / kan ondernemen om vuurwerkschade terug te dringen.

Burgemeester Van Beek antwoordt dat de gemeente alles doet wat in haar macht ligt als het gaat om openbare orde en veiligheid. Het is wel mogelijk om preventieve maatregelen te treffen, zoals het geven van voorlichting en het weghalen van kwetsbare objecten, maar heel veel meer kan de gemeente niet doen.

Wethouder Loermans geeft aan, dat niet alle schade bekend is bij de gemeente omdat niet alles wordt gemeld. Er zijn in ieder geval twee bushokjes vernield en er is schade

aan een KPN-kast.

Onlangs zijn de straatcoaches gestart in Wijchen. Wellicht dat dit effect heeft op vernielingen buiten de jaarwisseling om.

Tweede termijn

De heer Van Galen dankt het college voor de beantwoording. De antwoorden zijn verhelderend en bieden openingen. De fractie is van mening dat een dergelijke rapportage inzicht moet bieden in het beleid over een langere periode. Spreker beseft dat vuurwerkoverlast in oktober niets heeft te maken met een vuurwerkverbod rond de jaarwisseling. Tegelijkertijd zou spreker een integrale benadering van ruimtelijke ordening en handhaving verwachten. De fractie is benieuwd naar de formulering van een Wijchens vuurwerkverbod.

Mevrouw Peters-Duits dankt het college voor de beantwoording. Spreker is blij met de toezegging van een notitie over de voor- en nadelen van een vuurwerkverbod. Wel vraagt de fractie zich af of de kosten hiermee daadwerkelijk gaan dalen.

Mevrouw Cuppen dankt het college voor de beantwoording. De fractie hoopt ook in 2022 een nota voorgelegd te krijgen waarin alle relevante facetten van deze problematiek worden meegenomen.

De heer Timmerman dankt het college voor de beantwoording. De fractie vindt de tijdspanne van de rapportage perfect en is het dan ook oneens met de heer Van Galen.

De heer Van den Wollenberg dankt het college voor de beantwoording. De fractie hoopt dat het college kritisch blijft kijken naar de mogelijkheden om de preventieve maatregelen zo effectief mogelijk te maken.

De heer Van den Boogaard dankt het college voor de beantwoording. De fractie hoopt dat lering wordt getrokken uit de locaties waar vooral veel schade is geconstateerd. Het tunneltje bij Noord blijkt bijvoorbeeld al meerdere jaren een probleem in dit opzicht.

Conclusie / advies: De commissie neemt de informatienota voor kennisgeving aan.

9. 23689 Stand van zaken implementatie Omgevingswet, beslisnota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking met als doelstelling om tot vereenvoudiging te komen van de regels voor de fysieke leefomgeving. Aan de gemeenteraad wordt nu de keuze voor het ambitieniveau voorgelegd.

Eerste termijn

De heer De Kievit geeft aan, dat de raad al langere tijd bezig is met de Omgevingswet. Op de website van de rijksoverheid staat uitleg over de nieuwe Omgevingswet. Deze wet zal het omgevingsrecht eenvoudiger maken. De Omgevingswet bundelt en vereenvoudigt de regels voor ruimtelijke projecten. Met behulp van één digitaal loket wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten, zoals het ombouwen van een garage tot bedrijfsruimte. Vanaf begin 2022 kunnen initiatiefnemers in één oogopslag zien, welke regels in hun omgeving gelden. Hierbij moet worden gedacht aan milieuregels, regels ten aanzien van geluid, bodemkwaliteit et cetera. Over al deze aspecten heeft de gemeente Wijchen beleidsregels opgesteld. Vanuit de gedachte dat deze regelgeving behouden blijft, heeft de raad nu niet veel werk te verrichten.

De initiatiefnemers krijgen meer verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door het mede-organiseren van participatie en draagvlak. Over dat onderwerp gaat de gemeente aan de slag. De fractie is blij dat de gemeenteraad kan bepalen wat wel en niet kan op dit terrein. Ook is de fractie blij met het ambitieniveau waarop is ingestoken.

Mevrouw Loermans meent dat nog enorm veel moet gebeuren met het oog op de wetswijziging. Een aantal beleidsstukken moet nog vastgesteld worden door de raad.

In de week van 8 februari was de Omgevingswet negatief in het nieuws. Zowel het NRC als Binnenlands Bestuur stelden dat de helft van de wethouders voorstander is van uitstel van invoering van de Omgevingswet. De fractie vraagt hoe het college hier-naar kijkt.

Kernachtig Wijchen vindt het ambitieniveau niet echt ambitieus en hoort graag waarom het college voor dit ambitieniveau heeft gekozen. Bovendien mist de fractie evaluatiemomenten. Spreker vraagt of dit in de voorliggende nota moet worden opgenomen of dat dit in een andere nota nog aan de orde komt.

De heer Roosenboom verwacht dat voorliggende nota het begin is van vele nota's waarover de gemeenteraad een besluit moet nemen. De PvdA vindt het daarom van belang om het ambitieniveau voor de Omgevingswet – en daarmee van voorliggende nota – vast te stellen. De fractie vindt het belangrijk dat het de minimale eisen zijn ten aanzien van de Omgevingswet, zodat bij verdere besluiten nog altijd kan worden opgeschaald. De gemeente voldoet hiermee aan de eisen van de Omgevingswet en kan het huidige beleid in de nieuwe wet vastleggen.

De fractie heeft kennisgenomen van de verdere besluiten die in het document zijn verwoord en neemt aan dat naar aanleiding hiervan te zijner tijd een nota aan de raad wordt voorgelegd.

De heer Krale verwacht een enorme impact van de Omgevingswet. Juist deze impact vormt de reden dat de invoering al een aantal keer is uitgesteld vanuit rijksniveau. De bedoeling is dat de wet per 1 januari 2022 definitief wordt ingevoerd.

Met voorliggende beslisnota stelt de raad de ambitie vast voor de invoering van de Omgevingswet. Het college kiest voor het ambitieniveau waarbij de gemeente gaat voldoen aan de minimale eisen die de wet stelt. Echter blijkt zelfs de beperkte ambitie geen sinecure te zijn. Tijdens de informatieavond bleek dat er nog wel een aantal hobbels is te nemen. Invoering begin 2022 is dichterbij dan op het eerste oog lijkt. De ICT-implementatie vraagt met drie nieuwe systemen veel bijstand vanuit leveranciers. Echter, nu heel Nederland met dezelfde systemen moet gaan werken, zitten leveranciers overvol. Verder blijkt dat de landelijke voorzieningen op dit moment nog niet werken. De VVD heeft er daarom geen moeite mee, dat de invoering beleidsneutraal zal geschieden.

De fractie vraagt het college wanneer de besluiten aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Gegeven de 'hobbels' die nog genomen moeten worden, lijkt het de VVD verstandig dat deze besluiten zo tijdig mogelijk aan de raad voor te leggen.

De heer Van 't Schip meldt dat Wijchen Lokaal akkoord gaat met punt 1 en 2. De fractie is van mening dat het woord 'harmonisatie' moet worden aangepast naar 'afstemming'. De harmonisatie met Druten zou moeten worden omgebogen naar een streven tot afstemming. Er moet uiteraard worden afgestemd met ketenpartner ODRN, maar de harmonisatie met Druten is volgens Wijchen Lokaal een streven en geen must. De fractie is van mening dat Wijchen over een eigen beslisnota moet kunnen beslissen en eventueel daarvan moet kunnen afwijken. De fractie is voornemens een amendement in te dienen om deze bewoording aan te passen.

De heer Derksen acht het nog maar de vraag of de Omgevingswet definitief per 1 januari 2022 wordt ingevoerd. Demissionair minister Ollongren moet er eerst nog voor zorgen dat de Eerste Kamer deze wet goedkeurt.

De belangrijkste pijler voor het CDA is de participatie die door de initiatiefnemers moet worden ingericht. Als iemand een vergunning wil aanvragen, moet hij kunnen aantonen dat hij met de omgeving in gesprek is geweest, op welke manier hij dit heeft gedaan en welk draagvlak bestaat. Dit doet denken aan de manier waarop Wind in Wijchen te werk is gegaan.

Spreker is verheugd over de rondvraag wat betreft de telefoniemast en het antwoord van wethouder Gerrits daarop. Het college beschikt over een positieve grondhouding, maar vraagt de initiatiefnemer wel eerst om participatie in te richten. Dit is in de geest

van de Omgevingswet. Het gaat ook om een mindset binnen het college en het ambtelijk apparaat, zo geeft spreker aan.

Het laagste ambitieniveau is al een hoog niveau te noemen. De fractie mist in de nota wat de verschillende stappen zijn om tot hogere ambitieniveaus te komen.

Het CDA vindt beslispunt 2 wat ongelukkig geformuleerd. Dit ziet op de zinsopbouw. Daar staat 'kennis te nemen van de besluiten die de raad nog moet nemen', maar die besluiten zijn er nog niet. Technisch gezien, zou dit daarom 'besluitmomenten' moeten zijn in plaats van besluiten. Mocht een andere partij een voorstel indienen, dan zou het CDA dit punt graag verduidelijken.

De heer Demmers zegt dat de beslisnota informatie geeft over de door de gemeente te volgen weg met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet. Op het eerste oog is het een soort routekaart met diverse besluiten en kritische momenten in het proces. De gemeente is voornemens te voldoen aan de minimale eisen. D66 vindt het een goede keuze om – bij wijze van spreken – "eerst alles onder de motorkap te regelen" en daarna te werken aan een visie.

Per 1 januari 2022 moet de gemeente kunnen werken conform de eisen van de Omgevingswet. Bij iedere andere visie die de raad formuleert, geeft het college aan: eerst een visie en beleid formuleren en daarna pas de plannen. D66 vraagt waarom dit nu wordt losgelaten. Daarnaast streven andere gemeenten in het ODRN-gebied naar een visie vóór eind 2021.

De vergadering wordt kort geschorst ter voorbereiding op de beantwoording.

De vergadering wordt hervat.

Reactie college

Wethouder Gerrits wijst erop, dat de invoering van de nieuwe Omgevingswet een ingrijpende en complexe organisatie vraagt. Het Rijk is al jaren bezig met de voorbereiding. De datum van invoering staat op dit moment vast op 1 januari 2022. Opnieuw uitstel is denkbaar, maar de gemeente moet er nu rekening mee houden dat dit de definitieve datum is.

Een ander gegeven is dat de capaciteit schaars is. Op basis daarvan hebben de colleges van Wijchen en Druten met elkaar afgewogen wat op dit moment het beste past. Als uitgangspunt werd de relevantie voor de inwoner genomen. Het college constateert dat de invoering van de Omgevingswet weliswaar leidt tot snellere en meer transparante en integrale processen, maar dit is vooral gericht op het interne proces, zijnde de interne bedrijfsvoering en de afstemming tussen provincie, Waterschap, Omgevingsdienst, Veiligheidsregio et cetera. De inwoner heeft er uiteindelijk ook wel wat aan. Daar is de nieuwe wet ook voor bedoeld. Maar in de meeste gevallen vraagt iemand maximaal één of twee keer in zijn leven een vergunning aan. In dat geval wil je de vergunning zo snel mogelijk in bezit hebben. Het college wil er daarom voor zorgen om in ieder geval te kunnen doen waar het Rijk om vraagt, namelijk ervoor zorgen dat de ambtelijke organisatie op tijd opgeleid is, dat alle systemen op tijd functioneren en dat de gemeente bestemmingsplannen en vergunningen en alles wat daarbij komt kijken, in de nieuwe vorm en aanpak kan leveren. De wethouder is van mening dat dit een forse ambitie is en een forse uitdaging meebrengt. De Werkorganisatie Druten Wijchen ligt op koers om tijdig klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet.

Wat de gemeente eventueel aan ambitie laat liggen, is het gelijktijdig doorvoeren van beleidswijzigingen. Er wordt nu gekozen voor een vorm waarbij het zo beleidsneutraal mogelijk wordt aangepakt. Het fungerend beleid, de bestaande ruimtelijke visies, blijven zoals ze zijn. Verschillende gemeenten kiezen ervoor om wel gelijktijdig beleidswijzigingen door te voeren. Een andere ambitie is om anders om te gaan met interne werkprocessen of het harmonisatieproces. De gemeente zou ervoor kunnen kiezen om de visie of omgevingsplan eerder klaar te hebben. Wat het college betreft, hebben deze extra ambities voor de inwoner op dit moment geen extra toegevoegde waarde,

maar zorgen wel voor een forse extra belasting op de al schaarse capaciteit.

De wethouder heeft de enquête over de Omgevingswet ingevuld. Bij de vraag over uitstel heeft de wethouder aangegeven dat uitstel volgens hem wel een gedachte kan zijn. Niet omdat hij verwacht dat het de werkorganisatie niet op tijd klaar zal zijn, maar omdat er nog forse risico's zijn omtrent de ketenpartners en de leveranciers. De wethouder hoopt dat het Rijk dit bij de besluitvorming over de invoering meeweegt.

De wethouder vindt het houden van evaluatiemomenten een goed idee. In de directe omgeving zijn er geen gemeenten die het volledig anders aanpakken dan de Werkorganisatie Druten Wijchen. Het is altijd leerzaam om te kijken waartoe de aanpak van andere gemeenten heeft geleid.

De wethouder kan op dit moment geen exacte data van beslismomenten aangeven. Wel is duidelijk, dat een aantal besluiten in 2021 genomen zal moeten worden. De wethouder meldt zich bij de gemeenteraad zodra hij hier meer informatie over heeft.

Wijchen Lokaal stelt voor om het ambitiepunt van harmoniseren aan te passen naar 'een streven naar afstemming'. De wethouder raadt dit af. De gedachte is nog steeds: harmoniseren, tenzij. Dit vooral omdat dit leidt tot meer efficiënte processen. Per saldo heeft de inwoner hier het meeste aan, daar dit leidt tot betere dienstverlening.

De wethouder erkent dat de gemeente reeds veel zaken aanpakt in de geest van de Omgevingswet.

D66 vraagt waarom niet éérst een visie wordt opgesteld. Het college werkt conform de lijn die het Rijk uitzet. Het Rijk stelt de datum waarop de visie klaar moet zijn, achter de invoering van de Omgevingswet. De gemeente start beleidsneutraal en gaat uit van de bestaande ruimtelijke visies. De raad kan op ieder geschikt moment na invoering vragen om een herijking van een visie. Op termijn moet de Omgevingsvisie op tijd geleverd worden. De wethouder ziet geen noodzaak in het eerder opstellen van een visie. Het heeft geen invloed op het proces van invoering van uitvoering van de Omgevingswet.

Tweede termijn

De heer Demmers vindt het nog steeds opmerkelijk dat in Wijchen niet eerst een visie wordt opgesteld. In Nijmegen ligt reeds een conceptvisie klaar. Beuningen is voornemens in 2021 de Omgevingsvisie vast te stellen. Heumen noemt als datum november 2021.

Af en toe conflicteren beleidsplannen. Dit was bijvoorbeeld het geval bij de Berendonck. De fractie vraagt zich daarom af of het een goed idee is om met bestaande beleidsplannen te werken.

De heer Van 't Schip hoort D66 spreken over conflicterende beleidsplannen. Dat is precies de reden waarom de fractie streeft naar afstemming en niet naar harmonisatie. Streven naar harmonisatie kan vertragend werken. Spreker neemt het punt mee terug naar de fractie.

De heer Derksen vraagt waar Wijchen Lokaal eventueel een voorstel op zou willen indienen.

De heer Van 't Schip geeft aan dat het gaat om de aanpassing van vervanging van de term 'harmonisatie' door 'streven naar afstemming'.

De heer Derksen vindt het onnodig om op dit punt een amendement in te dienen.

De heer Van 't Schip denkt hier anders over.

De heer Krake meldt dat de voorliggende nota - wat de VVD betreft - ongewijzigd kan worden vastgesteld. Spreker reageert op het voorstel van Wijchen Lokaal. De ambtelijke organisatie van de gemeenten Wijchen en Druten is gefuseerd. De harmonisatie gaat over de interne processen en niet over beleid. De inwoners hebben hier profijt

van omdat de processen efficiënter zijn. Het voorstel van Wijchen Lokaal dat die strekking zou veranderen, zou spreker daarom onverstandig vinden.

De heer Roosenboom is het eens met de woorden van de heer Krale. De PvdA ondersteunt het voorstel van Kernachtig Wijchen om evaluatiemomenten toe te voegen.

De heer De Kievit meent dat veel werk wordt bespaard door beleidsneutraal te werken. De fractie gaat akkoord met voorliggende nota.

Mevrouw Loermans geeft aan, dat Kernachtig Wijchen een amendement wil indienen omtrent het toevoegen van evaluatiemomenten.

Conclusie / advies: De commissie adviseert de beslisnota als bespreekstuk voor de raadsvergadering te agenderen. Er zijn amendementen aangekondigd door Wijchen Lokaal en Kernachtig Wijchen.

10. 57820 Raadsinformatie verkiezingen 2021, informatienota

De voorzitter leidt de bespreking kort in. De Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart moeten worden georganiseerd conform de tijdelijke wet verkiezingen Covid-19.

Eerste termijn

De heer Verploegen benadrukt dat het voor de VVD van belang is dat alle stemgerechtigde Wijchenaren zonder veel moeite én coronaproof hun stem kunnen uitbrengen. De fractie vindt het voorliggende stuk een gedegen plan om dit te kunnen verwezenlijken.

De heer Timmerman maakt zich zorgen over de briefpost voor de zeventigplussers. In Den Haag is een enquête uitgevoerd waaruit blijkt vijftig procent van de ondervraagden grote moeite heeft met het invullen en verwerken van de post. Aan dit gegeven kun je als gemeente op zich niets veranderen, maar wat Wijchen Lokaal betreft, vraagt dit om zeer goede communicatie naar deze doelgroep.

Daarnaast heeft de Partij voor de Dieren een kort geding aangevraagd bij de rechter vanwege ongerechtvaardigde discriminatie omdat alleen zeventigplussers de keuze hebben om via briefpost te stemmen en andere doelgroepen deze optie wordt onthouden. Bovendien zijn er ook inwoners die bang zijn om te gaan stemmen omdat het niet veilig genoeg zou zijn. De fractie vindt het de taak van het college om iedereen ervan te overtuigen dat het stemmen coronaproof kan plaatsvinden.

Mevrouw Joosse hoopt op een maximaal aantal stemmers ondanks corona. Het is het CDA veel waard om het opkomstpercentage zo hoog mogelijk te krijgen. Het CDA wil graag dat meer stembureaus twee dagen eerder openen en bijvoorbeeld ook in de kerkdorpen. Ook vraagt de fractie of meer afgiftepunten geopend kunnen worden.

Wat het CDA betreft, moet geen enkele kiezer zich belemmerd voelen om te gaan stemmen. Kortom, de fractie vraagt wat de gemeente nog meer kan doen ten opzichte van de landelijke plannen. De fractie wil hierin graag creatief en vooruitstrevend zijn.

De heer Lukkezen geeft aan, dat D66 ziet dat het college haar beste beentje voorzet. Corona maakt het organiseren van de verkiezingen lastig. Daarnaast zijn mensen terughoudend om te gaan stemmen. Alles is er echter op gericht om de veiligheid te waarborgen.

Wat D66 betreft, wordt de communicatie enigszins onderbelicht. Er wordt gesteld dat alle ontwikkelingen rondom de verkiezingen op wijchen.nl/verkiezingen te vinden zullen zijn. Via deze link is op dit moment nog geen informatie vindbaar. De fractie ziet graag, dat de gemeente ruimhartig is in haar communicatie. Niet alleen via tekst, maar dat de gemeente alles op alles zet om te laten zien dat stemmen ook nu veilig kan. Naast de genoemde middelen, kan ook gebruik gemaakt worden van sandwichborden en digitale borden bij de toegangswegen. Omdat de drempel om te gaan stemmen momenteel hoger ligt, vindt de fractie het jammer te lezen dat een aantal stembureaus onder één dak wordt gecombineerd. De fractie vindt het spijtig dat hiermee de afstand

tot het stembureau voor de kiezer toeneemt. De fractie hoopt dat hier opnieuw naar kan worden gekeken.

Er zijn slechts vier stembureaus eerder open. Deze zijn alle vier gelegen in de kern Wijchen. D66 vraagt zich af of het mogelijk is om in alle kernen één stembureau eerder te openen.

Verder wordt gesproken over één afgiftepunt. De fractie vraagt of het mogelijk is om meerdere afgiftepunten in te stellen. Ook vraagt de fractie waarom er niet voor wordt gekozen om ook in het weekend dit afgiftepunt open te stellen aangezien de wet hier de mogelijkheid voor biedt.

Voorts vraagt de fractie of er is gekeken naar bijzondere of mobiele stembureaus zodat personen die wonen of verblijven op deze locaties hun stem makkelijker kunnen uitbrengen. Daarnaast informeert de fractie naar de stand van zaken wat betreft de verspreiding van het briefstembiljet, de retourenvelop, de envelop voor het stembiljet en de handleiding voor de 70+kiezer.

Nu stemmen op meerdere dagen kunnen worden uitgebracht, rijst de vraag wat de regels zullen zijn omtrent het voeren van campagne op deze dagen en in de omgeving van stembureaus. De fractie vraagt of het college dit kan toelichten.

Mevrouw Janssen meent dat goed is nagedacht over het uitvoering geven aan het beleid. Kernachtig Wijchen wenst dat alle kiesgerechtigden zo veilig mogelijk kunnen stemmen. In de nota wordt voor kwetsbare inwoners en zeventig plussers de mogelijkheid geboden om van de OpStapbus gebruik te maken. De fractie vraagt zich af of de portefeuillehouder meer zicht heeft op een daadwerkelijke inzet van de bus, zodat de bereikbaarheid vanuit de kernen wordt vergroot op de twee extra stemdagen.

Minister Ollongren geeft aan, dat de verkiezingen veilig kunnen plaatsvinden vanwege de grote spreiding, maar in Wijchen zijn slechts vier stembureaus eerder geopend, welke bovendien alle vier zijn gelegen in de kern Wijchen. Zonder de extra mogelijkheid van bijvoorbeeld de OpStapbus, is er geen mogelijkheid om ook in de kernen een extra voorziening te treffen.

Ten aanzien van de veiligheid buiten de stemlokalen ziet spreker geen concrete maatregelen. De fractie hoort graag wat buiten de stembureaus is geregeld om bezoekersstromen te reguleren, vooral op de vier stembureaus die eerder opengaan.

Kernachtig Wijchen dankt alle inwoners die zich als vrijwilliger hebben aangemeld. Daar waar andere gemeenten moeite hebben met het vinden van vrijwilligers, is er in Wijchen een reservelijst.

Mevrouw Peters-Duits vindt de onderbouwing voor het niet gebruiken van een 'drive through' niet sterk. Onder andere in Nijmegen en Utrecht wordt dit wél gedaan, juist op drukke, goed bereikbare plaatsen zodat veel inwoners veilig en snel kunnen stemmen. De fractie is benieuwd naar de mening van andere partijen om de mogelijkheid van een 'drive through' te bezien.

De vergadering wordt kort geschorst ter voorbereiding op de beantwoording.

De vergadering wordt hervat.

Reactie college

Burgemeester Van Beek dankt ieder voor diens inbreng en de complimenten die zijn uitgesproken. De mogelijkheden om een stem uit te brengen zijn vergroot:

- Er komen vier extra stembureaus.
- Er wordt 'early voting' aangeboden.
- 70+ers kunnen stemmen via briefpost.
- Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om kwetsbare, dan wel oudere personen die moeilijk het stembureau kunnen bereiken, gebruik te laten maken van de OpStapbus.
- Er wordt een afgiftepunt ingesteld.

Feit is, dat de gemeente niet alles in eigen hand heeft, maar sterk afhankelijk is van landelijke richtlijnen.

Er is gekozen om early voting in de kern van Wijchen te organiseren. De reden hiervoor is dat er onvoldoende locaties beschikbaar zijn in de dorpskernen om een stembureau in te richten. Plaatselijke wijkcentra lopen inkomsten mis als ter plaatse gedurende vijf dagen een stembureau moet worden ingericht. Een alternatief in de vorm van mobiele units brengt een kostenpost van € 30.000 mee en daarbij is het de vraag of plaatsing überhaupt mogelijk is. De bemensing van de extra locaties wordt een probleem. Normaliter zijn tussen de honderd en 110 stembureauleden nodig, waaronder 21 ervaren voorzitters. Early voting in alle dorpskernen betekent een inzet van 25 tot dertig extra stembureauleden per dag.

Wijchen komt op basis van de landelijke regelgeving in aanmerking voor vier extra stembureaus. De gemaakte keuzes zijn hierop gebaseerd. Op het moment dat de gemeente méér wil doen, gaat dat veel extra kosten met zich meebrengen.

De afgiftepunten moeten onder strenge voorwaarden worden ingericht. De technische informatie hieromtrent kan de portefeuillehouder de raad doen toekomen. De tijdelijke wet verkiezingen Covid-19 maakt het mogelijk voor 70+ers om per briefpost hun stem uit te brengen. Zij kunnen hun stembiljet ook afgeven bij een afgiftepunt. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een afgiftepunt in te richten. In het gemeentehuis is ruimte en capaciteit om een afgiftepunt in te richten.

Meerdere fracties vragen nadrukkelijk om goede communicatie. De portefeuillehouder zegt toe hier extra aandacht aan te besteden. Het is ook aan partijen om zelf reclame te maken voor de verkiezingen en om daarin uitnodigend op te stellen naar de inwoners.

De portefeuillehouder zegt toe naast het waarborgen van de veiligheid binnen het stembureau ook extra aandacht te vragen voor de veiligheid buiten het stembureau.

De portefeuillehouder kan op dit moment geen antwoord geven over de vraag of sandwichborden ingezet gaan worden. Spreker meent dat hier richtlijnen voor zijn. Over deze mogelijkheid zal nog gecommuniceerd worden. Desgevraagd gaat ze ervan uit dat de OpStapbus wordt ingezet.

De heer Lukkezen vraagt waarom ervoor is gekozen om het afgiftepunt niet tijdens het weekend open te stellen. Daarnaast vraagt de fractie of er een mogelijk is voor mobiele stembureaus op bepaalde locaties, zodat bewoners van zo'n locatie makkelijk kunnen stemmen.

Burgemeester Van Beek weet niet of men op de hoogte was van het feit dat het afgiftepunt in het weekend open mag zijn. Het college meent dat voldoende wordt voorzien in het kunnen stemmen op alle mogelijke manieren. De inzet van mobiele stembureaus heeft deels te maken met de bezetting die daarvoor nodig is, het organiseren daarvan en de locaties. Spreker verwijst naar haar mondelinge toelichting wat dit betreft.

Tweede termijn

Mevrouw Peters-Duits vraagt hoe andere partijen aankijken tegen het gebruik van een 'drive through' in Wijchen. De twee redenen waarom hier geen gebruik van gemaakt, acht de fractie onvoldoende zwaarwegend.

Mevrouw Janssen is tevreden over de beantwoording door de portefeuillehouder. Dit stelt de fractie voldoende gerust. Spreker vindt de uitleg voor het niet gebruiken van de 'drive through' voldoende

De heer Lukkezen dankt de portefeuillehouder voor haar beantwoording. Zolang stemlokalen veilig zijn, ziet spreker de noodzaak van een 'drive through' niet. Spreker ziet eerder een mogelijkheid in andere opties, zoals mobiele stembureaus, maar dat ziet meer op de spreiding.

Mevrouw Joosse geeft aan, dat het CDA in november 2020 een vraag heeft gesteld over de mogelijkheid van een 'drive through' in Wijchen. De portefeuillehouder heeft hierop geantwoord dat dit - gezien de schaal van Wijchen - geen goede optie is. Wat de fractie betreft, was dit antwoord voldoende. De fractie is ervan overtuigd dat alle inspanningen erop zijn gericht dat alle inwoners veilig kunnen stemmen.

Het CDA had het fijn gevonden als in de kernen meer mogelijk was geweest wat betreft verruiming van stembalies, maar de fractie realiseert zich ook dat dit consequenties heeft voor het aantal benodigde vrijwilligers.

De heer Timmerman acht de 'drive through' een uitstekend plan.

De heer Verploegen vindt dat Nijmegen en Utrecht niet met Wijchen zijn te vergelijken. Als een 'drive through' naar inzicht van de projectgroep in Wijchen niet nodig is, dan gaat de fractie daarin mee. Mevrouw Peters-Duits doet voorkomen dat de milieuaspecten en de geluidsoverlast de twee redenen zijn waarom ervoor is gekozen geen 'drive through' te organiseren. Dit is echter niet het geval. In de nota wordt aangegeven, dat het naar inzicht van de projectgroep niet nodig is en dat daarnaast de milieuaspecten en geluidsoverlast extra nadelen zijn.

Conclusie / advies: De commissie neemt de informatienota voor kennisgeving aan.

11. Sluiting

De voorzitter dankt ieder voor diens aanwezigheid en inbreng.

De vergadering wordt gesloten om 22.50 uur.